

Necessitats educatives específiques sensorials

Codi: 102025

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: José María Sanahuja Gavalda

Correu electrònic: Josep.Sanahuja@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Carrasumada Serrano Pau

Prerequisits

1. Per optar a la menció de Necessitats Educatives Específiques (NEE) és necessari: (a) tenir aprovades totes les assignatures bàsiques i obligatòries, (b) haver aprovat les 4 assignatures de la menció, i (c) haver superat una de les dues assignatures següent: Estratègies de mediació o Acol·lida lingüística a l'escola.

2. Es recomana haver superat les assignatures "Aprentatge i desenvolupament I-II i Diferències i inclusió", en el cas del Grau d'Educació Primària; i les assignatures "Inclusió Educativa: NEE" i "Desenvolupament de la personalitat 0-6" en el cas del Grau d'Educació Infantil.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria Necessitats Educatives Específiques. En el marc de l'escola inclusiva actual, es fa necessari un context en el que el docent com agent d'innovació i gestió de la diversitat faciliti la transformació de l'escola ordinària a fi i efecte d'augmentar la seva capacitat per atendre a tot l'alumnat posant l'èmfasi en l'alumnat amb necessitats educatives específiques de caràcter sensorial.

Els dos objectius formatius a aconseguir són:

1. Adaptar processos d'ensenyament-aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat en contextos de diversitat.
2. Dinamitzar processos d'inclusió educativa dins d'un marc col·laboratiu en espais multiprofessionals

Competències

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar experiències de bones pràctiques en el procés d'inclusió educativa per abordar processos de col·laboració entre els diferents agents educatius.
2. Analitzar i identificar necessitats educatives dels estudiants per dissenyar estratègies d'ensenyament-aprenentatge en un context d'escola inclusiva.
3. Aportar idees i saber-les integrar en el treball conjunt de l'equip.
4. Comprendre el procés d'inclusió educativa per analitzar la pràctica docent i el context institucional que l'engloba.
5. Comprendre les necessitats de les famílies dels estudiants amb necessitats educatives específiques per aplicar estratègies d'intervenció i d'orientació i afavoridores de la inclusió educativa i social.
6. Conèixer les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge dels estudiants per aplicar els recursos i serveis educatius que millorin l'atenció a la diversitat educativa i social.
7. Establir equips de treball per poder desenvolupar activitats de forma autònoma.
8. Relacionar la ciència amb les seves aplicacions tecnològiques, amb la seva incidència social en les situacions didàctiques pròpies de l'escola.

Continguts

BLOC A: CAPACITATS SENSORIALS: AUDICIÓ

1. EL DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS SENSORIALS: AUDICIÓ

1.1 Bases neurofisiològiques i funcionals del sistema sensorial auditiu.

1.2. Conceptualització de les alteracions de l'audició.

2. ASPECTES PSICOEVOLUTIUS DE L'ALUMNAT AMB ALTERACIONS AUDITIVES

2.1 Desenvolupament perceptiu de l'alumnat.

2.2 Comunicació i desenvolupament lingüístic.

2.3 Desenvolupament cognitiu.

2.4 Desenvolupament personal, emocional i social.

2.5. El context familiar.

3. LES RESPOSTES EDUCATIVES: Elements, criteris i pautes per organitzar l'acció educativa en un context d'escola inclusiva.

3.1 Avaluació de les necessitats educatives.

3.2. El procés d'E-A de l'alumnat: adaptacions del currículum.

3.3. Estratègies metodològiques: organització de l'espai i temps.

3.4. Estratègies comunicatives i d'accés a la informació i l'aprenentatge afavoridores per a la inclusió: materials específics

3.5. Paper dels serveis educatius en el procés escolarització de l'alumnat: CREDA

BLOC B: CAPACITATS SENSORIALS: VISIÓ

1. EL DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS SENSORIALS: VISIÓ

1.1 Bases neurofisiològiques i funcionals del sistema sensorial visual

1.2. Conceptualització de les alteracions de la visió.

2. ASPECTES PSICOEVOLUTIUS DE L'ALUMNAT AMB ALTERACIONS VISUALS

2.1 Desenvolupament perceptiu de l'alumnat.

2.2 Comunicació i desenvolupament lingüístic.

2.3 Desenvolupament cognitiu.

2.4 Desenvolupament personal, emocional i social.

2.5. El context familiar.

3. LES RESPOSTES EDUCATIVES: Elements, criteris i pautes per organitzar l'acció educativa en un context d'escola inclusiva.

3.1 Avaluació de les necessitats educatives.

3.2. El procés d'E-A de l'alumnat: adaptacions del currículum.

3.3. Estratègies metodològiques: organització de l'espai i temps.

3.4. Estratègies comunicatives i d'accés a la informació i l'aprenentatge afavoridores per a la inclusió: materials específics

3.5. Paper dels serveis educatius en el procés escolarització de l'alumnat: CREDA

Metodologia

El plantejament metodològic sota el principi de la multivarietat d'estratègies metodològiques ha de facilitar la participació activa i la construcció del procés d'aprenentatge per part de l'alumne. En aquest sentit, es plantejaran sessions magistrals amb gran grup, activitats que permetin el treball en petit grup mitjançant l'aprenentatge cooperatiu i es potenciarà el treball autònom. El docent en aquest plantejament metodològic ha de donar suport constant a l'alumne, facilitant els mitjans i recursos necessaris per tal de mediar en el seu procés d'aprenentatge. Les tutories en aquest context esdevindran una part fonamental de la metodologia de treball.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.	45	1,8	

Es realitza amb tot el grup classe i permet la presentació dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Tipus: Supervisades

Tutories obligatòries de grup, treballs individuals i de grup obligatoris	24	0,96
---	----	------

Tipus: Autònomes

Lectures teòriques de textos, preparació de les proves, preparació i anàlisi dels casos, activitats complementàries	75	3
---	----	---

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura és continuada i es basarà en una prova escrita que tindrà un pes del 50% en la nota final de l'assignatura i en activitats/treballs pràctics (50% en la nota final). Totes les evidències hauran d'obtenir un mínim de 5 per poder fer mitjana.

Per la titulació del Grau d'Educació Primària, l'avaluació del treball de curs és grupal mentre que la de la prova escrita és individual. Pel que fa a les activitats pràctiques a classe, la seva avaluació pot ser individual i/o grupal. La data de l'avaluació de la prova escrita és el dia 17 de desembre de 2018. El lliurament del treball de curs tindrà com a data límit el dia de l'avaluació de la prova escrita. La reavaluació es realitzarà al llarg de l'última setmana del mes de gener de 2019.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant una re-avaluació final. En aquest cas, la nota màxima del bloc re-avaluat serà un 5. En cap cas, la re-avaluació serà considerada per pujar la nota obtinguda.

Si finalment no s'aprova alguna de les evidències (per suspès o NP), significarà que no s'han assolit els mínims esperats i se suspendrà l'assignatura amb la qualificació corresponent a l'evidència suspesa.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Els resultats de l'avaluació de cadascuna de les evidències s'hauran de publicar en el campus virtual en el termini màxim de 15 dies després de la seva realització, i s'haurà d'oferir una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor/a considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura. L'assistència a les sessions presencials és obligatòria, l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80%. En cas contrari l'avaluació correspondrà a un NP.

El tractament de casos particulars, dubtes, suggeriments, etc., s'haurà de plantejar als/les professors/es del bloc corresponent.

L'avaluació d'aquesta assignatura segueix els Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació, segons l'Acord de la Comissió Ordenació Acadèmica 28 d'abril de 2011, 4 de juny de 2014 i 28 de maig de 2015.

La data prevista per l'avaluació serà el dia 16 de desembre de 2019 i la re-avaluació serà al llarg de la setmana del 27 de gener de 2020.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita	50 %	6	0,24	1, 4, 5
Treball del curs i activitats pràctics a classe	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Bibliografia

ARNAIZ, P. Y MARTINEZ, R. (1998). *Educación infantil y deficiencia visual*. Madrid: CSS.

BUENO, J, Y TORO, S. (1994) (Coord). *Deficiencia visual: aspectos psicoeducativos y evolutivos*. Archidona: Aljibe.

BUENO, J. Et al. (2000). *Niños y niñas con ceguera: recomendaciones para la familia y la escuela*. Archidona: Aljibe.

CHECA, F.J. (2000). *Aspectos educativos y evolutivos de la deficiencia visual*. Madrid: ONCE.

DIAZ-AGUADO, M.J., ROYO, P. Y BARAJA, A. (1995). *Programas para favorecer la integración escolar de niños ciegos: investigación*. Madrid: ONCE

FERNÁNDEZ, J. E. (2001). *Desafíos didácticos de la lectura braille*. Madrid: ONCE

HORTON, K. (1988). *La educación de alumnos no videntes en la clase ordinaria*. UNESCO. París.

LAFUENTE DE FRUTOS, Á.(COORD.) (2000). *Atención temprana a niños con ceguera o deficiencia visual*. Madrid:ONCE

LEONHART, M.et al. (1999). *Iniciación del lenguaje en niños ciegos: un enfoque preventivo*. Madrid: ONCE

NOGUER, A. Y OTROS (2004). *Tecnología y discapacidad visual*. Madrid: ONCE

ALONSO, P. y VALMASEDA, M. (1993). "Los sistemas alternativos de comunicación sin ayuda". En Sotillo, M. : "Sistemas alternativos de comunicación".Valladolid. Trotta.

ALONSO, P; GUTIERREZ, A; FERNÁNDEZ, A. Y VALMASEDA, M. (1991). "Las necesidades educativas especiales del niño con deficiencia auditiva". Madrid. MEC.

HEILING, K. (1999). "La lectura y la escritura en los niños sordos en contextos bilingües. Una experiencia de veinte años de evaluación". En "Lenguaje escrito y sordera". Salamanca. UPS.

LEWIS, V. (1991). *Desarrollo y déficit. Ceguera, sordera, déficit motor, síndrome de Down, autismo*. Barcelona: Paidós/MEC. .

MARCHESI, A. (1987). "El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos". Madrid . Alianza.

MARCHESI, A. (1990). "Comunicación, lenguaje y pensamiento de los niños sordos". En Marchesi, A. ; Coll, C. ; Palacios, J. : "Desarrollo Psicológico y Educación. III". Madrid. Alianza Psicología.

RODRIGUEZ SANTOS, J.M (1990). *La deficiencia auditiva: un enfoque cognitivo*. Salamanca: Departamento de Publicaciones de la Universidad Pontificia de Salamanca.

SILVESTRE, N. (cord.) (1998). Sordera. Comunicación y aprendizaje. Barcelona: Masson. De la Universitat Autònoma de Barcelona.

SILVESTRE, N. (coord.) (1998). Sordera. Comunicación y aprendizaje. Barcelona: Masson. De la Universitat Autònoma de Barcelona.

TORRES MONREAL S, (i altres) (1995). Deficiencia auditiva. Aspectos psicoevolutivos y educativos. Archidona (Málaga): Aljibe.